

معرفی کتاب؛ فرهنگ توضحی جهانِ نشانه و معنا

دکتر حمیدرضا شعیری

دکتر بهروز محمودی بختیاری

دکتر مهدی سبزواری

هنر، معماری، موسیقی، ادبیات، فضای شهری، محیط زیست و... تبیین شده است. در واقع، حوزه نشانه و معنا که در این فرهنگ به آن پرداخته شده است، سه ویژگی بسیار مهم دارد: نخست، قبل از هر چیز این حوزه میان رشته‌ای محسوب می‌شود؛ زیرا نشانه‌ها و معناها کنش‌هایی‌اند که در همه گفتمان‌های کلامی، تصویری، معماری، موسیقایی و... وجود دارند و علوم مختلف، هم در بیان نظری دیدگاه خود و هم در روش‌شناسی خود راهی جز استفاده از آن‌ها ندارند؛ دوم، (ویژگی دیگر این حوزه این است که هم در فرایند شکل‌گیری متون) جریان تولید معنا (نقش فعال دارد و هم اینکه در فرایند خوانش و تحلیل همان متون) دریافت معنا و گفتمان‌ها نقشی اساسی ایفا می‌کند؛ سوم، در این فرهنگ سیر تحول نشانه‌معناها نیز به خوبی نشان داده شده است؛ زیرا از محدودترین تا گسترده‌ترین سطح را دربرمی‌گیرند،

کتاب فرهنگ توضحی جهان نشانه و معنا حاصل تلاش و پژوهش‌های اساتید حوزه نشانه‌شناسی، پرفسور حمیدرضا شعیری، استاد دانشگاه تربیت مدرس، نشانه‌معناشناس بین‌المللی و متخصص گفتمان‌شناسی؛ دکتر بهروز محمودی بختیاری، دانشیار پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران، مدرس و پژوهشگر حوزه مطالعات زبان، گفتمان، و آثار هنری؛ دکتر مهدی سبزواری استادیار دانشگاه پیام‌نور، پژوهشگر حوزه روایت‌شناسی و زبان‌شناسی تعاملی است که توسط انتشارات لوگوس در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲ در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

فرهنگ توضحی جهان نشانه و معنا محصول بیست سال تجربه کاربردی و پنج سال تلاش پیوسته پژوهشی اساتیدی باتجربه در این حوزه است. این فرهنگ کارکردی بین‌رشته‌ای دارد و برای دانشجویان و پژوهشگران رشته‌های زبان‌شناسی،

- بهروز محمودی بختیاری، دارای دکترای رشته زبان‌شناسی، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران است. فعالیت‌های پژوهشی ایشان عبارت‌اند از: تحلیل و سبک‌شناسی گفتمان (به‌ویژه گفتمان نمایشی)، نشانه‌شناسی درام و فیلم، مطالعات زبان‌شناختی گویش‌های ایرانی، و آموزش زبان فارسی به خارجیان. همچنین آثار فاخری را به فارسی برگردانده‌اند.

- مهدی سبزواری، دارای دکترای رشته زبان‌شناسی همگانی از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و کارشناسی ارشد زبان‌شناسی همگانی از دانشگاه علامه طباطبائی است. رساله دکتری وی با عنوان «ترکیب‌پذیری معنایی در اسامی مرکب فارسی امروز» به راه‌نمایی استاد فقید دکتر علی‌محمد حق‌شناس در سال ۱۳۸۸ ارائه و با نمره عالی از آن دفاع شد. وی از سال ۱۳۹۱ عضو هیئت علمی و استادیار گروه زبان‌شناسی دانشگاه پیام نور استان تهران است. همچنین به مدت یک سال (۱۴۰۱-۱۴۰۰) محقق مهمان گروه زبان‌شناسی دانشگاه لوند در کشور سوئد بوده است و در فعالیت‌های پژوهشی گروه زبان‌شناسی آن دانشگاه مشارکت داشته است. فعالیت‌های پژوهشی ایشان عبارت‌اند از: حوزه‌های صرف کلمات مرکب، معنی‌شناسی، زبان‌شناسی شناختی، نشانه‌شناسی، دستورنویسی، ساخت زبان فارسی، مکاتب و جریان‌های زبان‌شناسی و مطالعات بینارشته‌ای.

به دلیل همین ویژگی، مباحث از نشانه‌شناسی آغاز شده و به نشانه‌معناشناسی گفتمانی و عمل‌گرا می‌رسد؛ چهارم، بالاخره در این فرهنگ، نشانه‌معناها هم درون متن و گفتمان و هم در رابطه انسان با جهان تبیین قرار می‌گیرند، از گفتمان عبور کرده و به عرصه میدان کنش‌های بیرونی قدم می‌گذارد.

پدیدآورندگان کتاب

- دکتر حمیدرضا شعیری نشانه‌شناس، منتقد ادبی و هنری، رییس حلقه نشانه‌شناسی تهران، استادتمام دانشگاه تربیت مدرس، عضو انجمن سمیوتیک فرانسه، نماینده ایران در انجمن جهانی نشانه‌شناسی، سردبیر مجله بین‌المللی جستارهای زبانی، سردبیر مجله علمی- پژوهشی روایت‌شناسی، کارگردان تئاتر با کارگردانی هشت نمایش به زبان فرانسه، انتشار بیش از ۱۲۰ مقاله پژوهشی، رییس انجمن ایرانی زبان و ادبیات فرانسه، نویسنده و مؤلف شش کتاب در حوزه نشانه و معنا و نظریه‌پرداز حوزه معنا و گفتمان‌شناسی است. دکتر شعیری در طول فعالیت‌های علمی خود به تبیین نظریه نظام شوشی و پوشی گفتمان، پادگفتمان، نظریه روایی پساکلاسیک، نظریه تعامل گفتمانی، نشانه بوم‌زیست، نظریه پروتز و گفتمان و همچنین نظریه اشتباه و فرصت معناسازی پرداخته است.

